

မြန်မာ့

စီးပွားရေးဝန်းကျင်

ညွှန်းကိန်း

၂၀၁၉

ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးတိုးတတ်ရေးအတွက် စီးပွားရေးအုပ်ချုပ်မှုကို
တိုင်းတာခြင်း

Edmund Malesky, Dean Dulay,
and Jon Keesecker

မူဝါဒအနှစ်ချုပ်
မတ်လ ၂၀၂၀

မိတ်ဆက်

စီးပွားရေးအုပ်ချုပ်မှုသည် အာဟာရကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် အရေးပါသည့်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် နိုင်ငံအဝှမ်း ဘက်ပေါင်းစုံ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုး တိုးတက် ရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကြီးမားသော စိန်ခေါ်မှုများနှင့်ရင်ဆိုင်နေရပါသည်။ လွန်ခဲ့သော ဆယ်စုနှစ်အတွင်း မြန်မာ နိုင်ငံတော် အစိုးရသည် အရေးပါသည့် စီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး စီးပွားရေးကို ဖြေလျှော့ပေးသည့်တွက် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုလမ်းကြောင်းသစ်တစ်ခုကို အစပြုလာခဲ့သည်။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု တိုးပွားရေး၊ ငွေကြေးမူဝါဒနှင့် အခြားသော ကဏ္ဍများတွင် အခြေခံကျသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည့်အတွက် အသစ်ပေါ်ထွန်းလာသော စီးပွား ရေးလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်မှုအတွက် လမ်းခင်းပေးခဲ့သည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် ထွက်ပေါ်လာသော စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုမှာ နိုင်ငံအဝှမ်းသို့ အကျိုး သက်ရောက်မှု မရှိခဲ့ပေ။ များစွာသော ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများတွင် ဆင်းရဲမွဲတေမှုနှုန်း မြင့်မားလျက်ရှိပြီး၊ အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းများသည် လည်းလုံလောက်မှု မရှိသည့်အတွက် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုကို ပျံ့နှံ့အောင် ဆောင်ရွက်ရန် တားဆီးလျက်ရှိပါသည်။ ဒေသန္တရ စီးပွားရေးဝန်းကျင်များ တိုးတက် ကောင်းမွန်လာစေရေးနှင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ အားလုံးတွင် တိုးတက်မှု အရှိန်အဟုန် မြင့်မားသော ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍပေါ်ထွန်း လာစေရေးတို့အတွက် အဆိုပါ ပြဿနာများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် အလို့ငှာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အိမ်နီးချင်းများ ဖြစ်ကြသည့် အရှေ့တောင်အာရှ တိုင်းပြည်များတွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြ သည့်နည်းတူ အစိုးရ၏ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ လိုအပ်လျက်ရှိ ပါသည်။

အားနည်းပြီး ရှုပ်ထွေးသော စီးပွားရေးအုပ်ချုပ်မှုနည်းနာများသည် မြန်မာ့စီးပွား ရေးလုပ်ငန်းများ၏ တိုးတက်မှုကို နှောင့်နှေးစေပြီး၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးကိုလည်း အဟန့် အတား ဖြစ်စေပါသည်။ တိကျရှင်းလင်းမှု မရှိသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းလိုင်စင်ချပေး သည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကြောင့် စီးပွားရေး စီမံကိန်း ရေးဆွဲရာတွင် ရှုပ်ထွေး စေပြီး၊ အခြေခံအဆောက်အအုံ လုံလောက်မှု မရှိခြင်းကလည်း ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှု များကို ဆွဲဆောင်မှု အားနည်းစေသည်။ SME များသည်လည်း လုပ်ငန်းတိုးချဲ့ရန် နှင့် ဒေသကုန်စည် စီးဆင်းမှုတွင် ပါဝင်ပေါင်းစပ်ရန်အတွက် အရင်းအနှီးမရှိ ကြပေ။ ထို့အပြင်လည်း ပွင့်လင်းမြင်သာမှု အားနည်းပြီး၊ ရှုပ်ထွေးယှက်နွယ်နေ သော အုပ်ချုပ်ရေး ပုံစံများကြောင့် ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာပိုင်များအနေ ဖြင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ အားလုံးအတွက် တစ်ပြေးညီ သတ်မှတ်ထားရှိရေးမှာ အခက်အခဲ ဖြစ်လျက်ရှိပါသည်။ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်သည့် အချို့သော စီးပွားရေး လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ စည်းကြပ် ဆောင်ရွက်ခြင်းများမှာ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနများနှင့်သာ သက်ဆိုင်ပြီး၊ အချို့မှာမူ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးများနှင့် မြို့နယ်အဆင့်ရုံးများနှင့်သာ သက်ဆိုင်ပါသည်။ ရလဒ်အားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒေသန္တရ စီးပွားရေးအုပ်ချုပ်မှု သည် အများအားဖြင့် ထိရောက်မှုမရှိဘဲ၊ ၎င်း၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုကို ခံနေရသည့် လူပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ ကိုယ်၌ပင်လျှင် စီးပွားရေး အုပ်ချုပ်မှုကို ကောင်းစွာ နားမလည်နိုင်ကြပေ။

မြန်မာ့စီးပွားဝန်းကျင်အညွှန်းကိန်းသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ စည်းကြပ် ဆောင်ရွက်မှု များမှ အကန့်အသတ် အတားအဆီးများကို ရှာဖွေဖော် ထုတ်ရန် ရည်ရွယ်ပြီး၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အထောက်အကူဖြစ်စေမည့် ပြုပြင် ပြောင်းလဲရေး အခွင့်အလမ်းများကို ရှာဖွေရန် နည်းလမ်း တစ်ခုကိုပါ တင်ပြသွား မည်ဖြစ်သည်။ MBEI ဟူသည် စီးပွားရေးအုပ်ချုပ်မှု အညွှန်းကိန်း (EGI) တစ်ခုဖြစ်ပြီး ဒေသဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များ၏ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ပုံကို တိုင်းတာရန်နှင့်၊ အရေအတွက် အညွှန်းကိန်းများမှတစ်ဆင့် ဒေသန္တရ စီးပွားဝန်းကျင်ကို ဆန်းစစ်လေ့လာရန် အာရုံစိုက်ပေးရန်မှ စွန့်ဦးတီထွင်ထား သည့် အထူးပြုနည်းလမ်း တစ်ခု ဖြစ်သည်။ EGI များကို အင်ဒိုနီးရှား၊ သီရိလင်္ကာ၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ မွန်ဂိုလီးယားနှင့် ဗီယက်နမ် နိုင်ငံတို့ တွင် အသုံးပြုလျက်ရှိပြီး၊ အဆိုပါ နည်းလမ်းကိုစီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို နားလည်ရန်၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ မည့်သူများကို ဆွဲဆောင်ရန်၊ အစိုးရ-ပုဂ္ဂလိက ဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ရန်တို့အတွက် အစိုးရ ပေါင်းစုံမှ ကျယ်ပြန့်စွာ လက်ခံ ကျင့်သုံးလျက်ရှိကြပါသည်။ EGI ပုံစံကို မြန်မာနိုင်ငံ အခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီစွာ အသုံးပြုနိုင်ရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ စစ်တမ်းနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ဒေတာများမှ တစ်ဆင့် အတားအဆီးများကို အကောင်းဆုံး တိုင်းတာနိုင်မည့် နည်းလမ်းများ ရှာဖွေရန်အတွက်လည်းကောင်း အာရုံစိုက်ပေးရင်းအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းတွင် တစ်ဆင့်ခံသုတေသနများ ပြုလုပ်ခြင်း၊ ကျွမ်းကျင် ပညာရှင်များနှင့်လူတွေ့မေးမြန်းခြင်း၊ ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးပွဲများ ပြုလုပ်ခြင်း တို့ကို ကျယ်ပြန့်စွာ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

MBEI ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ အစိုးရ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၊ အကျိုးစီးပွား ဆက်စပ်နေသည့် လူပုဂ္ဂိုလ်နှင့် အဖွဲ့အစည်း များအား မြန်မာနိုင်ငံရှိ စီးပွားရေး အုပ်ချုပ်မှုအကြောင်းကို နားလည်စေခြင်းဖြင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနိုင်ပြီး နိုင်ငံစီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အထောက်အပံ့ဖြစ် စေမည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို အားကောင်းစေရန် ဖြစ်ပါသည်။ MBEI သည် မြန်မာနိုင်ငံ တစ်ဝှမ်းလုံးရှိ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအရပ်ရပ်မှ ဒေသန္တရ စီးပွားရေးအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ အခက်အခဲနှင့် အခွင့်အလမ်းများကို အခြေခံတိုင်း တာမူပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ အတွက် အလားအလာကောင်းသော မူဝါဒနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ပြုပြင် ပြောင်းလဲမှုများကို ဖော်ထုတ်ပေးရန် ရည်ရွယ်ပြီး၊ ဒေသဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များ အနေနှင့်လည်း စီးပွားရေး လုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်မှုများကြောင့် လူမှုဘဝနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို ၎င်းတို့၏ စီးပွားရေးစီမံချက်များတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်ကြစေရန် ဖြစ်ပါသည်။ အဆုံးသတ်ဆိုရသော် MBEI သည် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ အကျိုးဖြစ်ထွန်း စေမည့် ပတ်ဝန်းကျင်ကောင်းတစ်ခုကို ကူညီဖန်တီးပေးခြင်းဖြင့် ရေရှည်တည်တံ့ ပြီးရှုထောင့်စုံလင်သည့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှု ဖြစ်ထွန်းလာနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

စီးပွားရေးအုပ်ချုပ်မှုအဖွဲ့အစည်းများ အကျိုးအမြတ်အစွမ်းထက်မှုများကို အထောက်အကူပေးရန် အစိုးရများ ပြုလုပ်ကြသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ဆိုလိုပါသည်။

စီးပွားရေးအုပ်ချုပ်မှုအဖွဲ့အစည်းများသည် စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်မှုနှင့် ကုန်စည်ဖလှယ်မှုများကို အထောက်အကူပေးရန် အစိုးရများ ပြုလုပ်ကြသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ဆိုလိုပါသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် စီးပွားရေး အုပ်ချုပ်မှုတွင် နယ်ပယ်ကိုးရပ်ပါဝင်သည်ဟု နားလည်နိုင်ပါသည်။ ၎င်းတစ်ခုချင်းစီနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အစိုးရများသည် အဖွဲ့အစည်း ယန္တရားများဖန်တီးခြင်း၊ မူဝါဒများရေးဆွဲခြင်း၊ အဆိုပါ မူဝါဒများကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတို့အားဖြင့် အဓိကအရေးပါသော တာဝန်ကို ယူထားပါသည်။

- ၁။ **ပိုင်ဆိုင်မှုအခွင့်အရေးများ**၊ မြေ၊ ပစ္စည်းကိရိယာ၊ ဉာဏပစ္စည်းများ အပါအဝင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုအတွက် လွန်စွာအရေးပါလှသည့် ပိုင်ဆိုင်မှုကို ရရှိစေရန် ကူညီဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊ လုံခြုံမှုရှိစေရန် ကာကွယ်ပေးခြင်း။
- ၂။ **စာချုပ်စာတမ်းဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းယန္တရားများ**၊ စာချုပ်စာတမ်းများ အသက်ဝင်စေရေးနှင့် စီးပွားရေး လုပ်ကိုင်သည့် လူပုဂ္ဂိုလ်နှင့် အဖွဲ့အစည်းများကြားမှ အငြင်းပွားမှုများကို အဆုံးအဖြတ်ပေးမည့် တရားရုံးနှင့် အနုညာတဆုံးဖြတ်ခြင်းဆိုင်ရာ ဗဟိုဌာနများကဲ့သို့သော အဖွဲ့အစည်းယန္တရားများ ထားရှိပေးခြင်း။
- ၃။ **စည်းကြပ်ရေး ယန္တရားများနှင့် မှတ်ပုံတင်ခြင်းအလွန် စည်းကြပ်ရေး လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ**၊ စီးပွားဖြစ် လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဥပဒေနှင့်အညီဖြစ် စေရန်အတွက် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် စည်းကြပ်ခြင်း။
- ၄။ **တရားမဝင်ပေးဆောင်ရမှု**၊ ပုဂ္ဂလိက အကျိုးစီးပွားအတွက် အစိုးရရုံးကို အသုံးပြုခြင်းမှ ကာကွယ်ခြင်း။
- ၅။ **ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် သတင်းအချက်အလက်ရယူခွင့်**၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အများပြည်သူသုံး သတင်းအချက်အလက်များကို ရယူအသုံးပြုခွင့်ပေးခြင်း။
- ၆။ **အခြေခံအဆောက်အအုံ အရည်အသွေး**၊ စီးပွားဖြစ် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရန်အတွက် အရည်အသွေး ပြည့်မီသော အခြေခံအဆောက်အအုံများ ရရှိစေရန် ပြုလုပ်ပေးခြင်း။
- ၇။ **အလုပ်သမားအရည်အသွေးနှင့် ခေါ်ယူစုဆောင်းမှု**၊ ကျွမ်းကျင်မှုပြည့်မီသော အလုပ်သမားအင်အားစု ရရှိရန် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း။
- ၈။ **ယှဉ်ပြိုင်မှုတွင် ဘက်လိုက်ခြင်း**၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအားလုံး တရားမျှတစွာ ယှဉ်ပြိုင်လုပ်ကိုင်နိုင်ကြမည့် ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခု ဖန်တီးပေးခြင်း။
- ၉။ **သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ကောင်းမွန်မှု**၊ စီးပွားဖြစ်လုပ်ငန်းများ နှောင့်နှေးကြန့်ကြာခြင်းမှ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ယိုယွင်းမှုအား ကာကွယ်ခြင်း။

MBEI ဦးစားပေးလေ့လာသော နယ်ပယ်နှင့် သုတေသနနည်းလမ်း

မြန်မာ့စီးပွားရေးဝန်းကျင် အညွှန်းကိန်းသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဝန်ဆောင်မှုနှင့် ကုန်ထုတ်လုပ်ရေး ကဏ္ဍများမှ ပြည်တွင်းစီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ တွေ့ကြုံရသည့် အတိုင်း စီးပွားရေး အုပ်ချုပ်မှုကို တိုင်းတာမှု ပြုပါသည်။ MBEI အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ စီးပွားရေးကဏ္ဍအားလုံးကို ခြုံငုံရန် သော်လည်းကောင်း၊ မြန်မာ့စီးပွားဝန်းကျင်၏ မျက်နှာစာအားလုံးကို တိုင်းတာရန် သော်လည်းကောင်း ရည်ရွယ်ရင်းမရှိပါ။ MBEI တွင် ဝန်ဆောင်မှုများ (ဥပမာ - လက်လီလုပ်ငန်း၊ ဘက်လုပ်ငန်း၊ ဟိုတယ် လုပ်ငန်း) နှင့် ကုန်ထုတ်လုပ်ရေး (ဥပမာ - အစားအသောက် သို့ အဝတ်အထည် ထုတ်လုပ်ရေး) တို့ ပါဝင်သော်လည်း အခြေခံစီးပွားရေးကဏ္ဍ (ဥပမာ - စိုက်ပျိုးရေး၊ သတ္တုတွင်း၊ သစ်တောနှင့် ရေလုပ်ငန်း) မပါဝင်ပါ။ ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် လုပ်ကိုင်နေသည့် နိုင်ငံခြားပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများထက်စာလျင် ပြည်တွင်းစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ရှုထောင့်များကိုသာ ခြုံငုံမိအောင် အလေးပေးထားပါသည်။ ဥပမာ MBEI ၏ မြေအသုံးချမှုဆိုင်ရာ တိုင်းတာချက်တွင် တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးရှိ နိုင်ငံခြားပိုင် လယ်ယာ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများကိုသာ လည်းကောင်း၊ ကချင်ပြည်နယ်ရှိ ပြည်တွင်းပိုင်တူးဖော်ရေး လုပ်ငန်းများကိုသာ လည်းကောင်း ထည့်သွင်းထားခြင်း မရှိပါ။ ယင်းအစား MBEI သည် ဝန်ဆောင်မှုနှင့် ကုန်ထုတ်လုပ်ရေး ကဏ္ဍမှ ပြည်တွင်း စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများကို အထူးပြုလေ့လာပြီး ၎င်းတို့အနက် အများစုမှာ မြန်မာနိုင်ငံအုပ်စိုးရိ မြို့ကြီးများနှင့် မြို့ငယ်များတွင် အခြေစိုက်သည့် SME လုပ်ငန်းများ ဖြစ်ကြသည်။

MBEI ကို ပုံစံရေးဆွဲရာတွင် ယေဘုယျ ဈေးကွက် အရွယ်အစား (သို့) ဆွဲဆောင်မှုထက်စာလျှင် အုပ်ချုပ်မှု ပိုင်းကိုးသီးသန့်တိုင်းတာရန် ဒီဇိုင်းပြုလုပ်ထားပါသည်။ MBEI ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ မြန်မာ့စီးပွားဝန်ကျင်များ၏ ယေဘုယျ ဆွဲဆောင်မှုကို တိုင်းတာရန် မဟုတ်ပါ။ ယင်းအစား စီးပွားရေး အောင်မြင်မှုကို အရှိန်မြှင့်တင်ပေးမည့် အဖွဲ့အစည်း ယန္တရားများနှင့် မူဝါဒများ ချမှတ်ဖြည့်ဆည်း

ပေးရေးအတွက် အစိုးရ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများကို စီးပွားဝန်းကျင်အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်အဖြစ် အလေးထား တိုင်းတာပါသည်။ အထက်တွင် အဆိုပြုခဲ့သည့် အတိုင်း အုပ်ချုပ်ရေးကို ရေတိုနှင့် ရေလတ်ကာလများတွင် တိုးတက်ကောင်းမွန်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ပြီး ၎င်းအုပ်ချုပ်ရေးသည် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု၊ ဖွံ့ဖြိုးမှုတို့နှင့် ချိတ်ဆက်လျက် ရှိပါသည်။

စီးပွားရေးအုပ်ချုပ်မှု၏ တိကျသော အစိတ်အပိုင်းများနှင့် ဆက်စပ်နေသည့် အညွှန်းကိန်းငယ် ၁၀၀ ခုကို အခြေတည်၍ MBEI ၏ အညွှန်းကိန်းခွဲငယ်ကို တည်ဆောက်ထားပါသည်။ အောက်ပါ ဇယား ၁ တွင် MBEI ပါ အညွှန်းကိန်းခွဲ တစ်ခုချင်းစီ ထည့်သွင်းထားသည့် ဆောင်ရွက်ရန်ရှိသော မူဝါဒရေးရာ အညွှန်းကိန်းငယ်များကို ပြုစုထားသည့် ပိုမိုတိကျသော စာရင်းတစ်ခုကို တွေ့နိုင်ပါသည်။ အညွှန်းကိန်းငယ် တစ်ခုချင်းစီကို နောက်ဆက်တွဲ ၁ တွင် ဖော်ပြထားပြီး ၎င်းတို့ကို ရွေးချယ်ရာတွင်နှင့် အညွှန်းကိန်းများတွင် ပေါင်းစပ် ထည့်သွင်းရာတွင် အသုံးပြုသည့် သုတေသနနည်းကို နောက်ဆက်တွဲ က တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ နောက်ဆက်တွဲ က တွင် အသေးစိတ် ဖော်ပြထားသည့် အတိုင်း MBEI တွင် အညွှန်းကိန်းငယ် အမျိုးအစား နှစ်မျိုးပါဝင်ပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ (၁) ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး တစ်ဆယ့်လေးခုလုံးနှင့် နေပြည်တော်ရှိ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းပေါင်း ၄,၈၀၀ နီးပါးကို ကောက်ယူထားသည့် နိုင်ငံလုံးကိုယ်စားပြု စစ်တမ်းမှ ထုတ်ယူထားသည့် ယူဆချက် အခြေပြု ဒေတာ (၂) အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများ သို့မဟုတ် ကွင်းဆင်း လေ့လာမှုများ ပြုလုပ်ခြင်းမှ ရရှိလာသည့် မှတ်တမ်းများမှ စုဆောင်းထားသည့် ကိုးကား၍ ရသော ခိုင်မာသည့်အချက်အလက်များ (hard data) ဖြစ်ကြပါသည်။

MBEI အထူးပြုသည့်နယ်ပယ်မှာ အာဟာရသုံးစွဲခြင်း။

နိုင်ငံစီးပွားရေးအုပ်ချုပ်မှုဟူသည့် စီးပွားရေး လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်မှုနှင့် ကုန်စည်ဖလှယ်မှုများကို အထောက်အကူပေးရန် အစိုးရမှအရေးယူဆောင်ရွက်သည့် လုပ်ငန်းများကို ခေါ်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ အကျယ်အားဖြင့် ဆိုရပါမူ သင့်တော်ကောင်းမွန်သည့် စီးပွားဝန်းကျင်တစ်ခု ဖန်တီးပေးရန် အစိုးရဘက်မှ ဆောင်ရွက်ရသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များအားလုံး စုပေါင်းလိုက်ပါက ဤသည်မှာ အုပ်ချုပ်ရေး၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသသာလျှင် ဖြစ်သည်ဟု ယေဘုယျ ယူဆရမည် ဖြစ်သည်။ အကြမ်းအားဖြင့် ၎င်းတွင် အဓိကကဏ္ဍဆယ်ခုပါဝင်သည့်ဟုနားလည်ထားနိုင်ပါသည်။ ယင်းတစ်ခုချင်းစီနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အစိုးရအနေနှင့် အခရာကျသော အခန်းကဏ္ဍတစ်ခုစီ ဆောင်ရွက်ရန်ရှိပါသည်။

MBEI ပါ အချို့သော ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်များမှာ အံ့အော့စရာကောင်းသလို၊ သမရိုးကျနှင့် ဆန့်ကျင်နေသည်မျိုးလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း MBEI အထူး ပြုလေ့လာသည့် လူဦးရေနှင့် ဘာသာရပ်ကို မမေ့လျော့ရန် အရေးကြီးပါသည်။ MBEI သည် မြန်မာ့စီးပွားဝန်းကျင်တစ်ခုလုံးကို တိုင်းတာခြင်း မပြုသကဲ့သို့ (ဥပမာ - ဘဏ္ဍာငွေ ရရှိမှု) မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံးရှိ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများအားလုံး တွေ့ကြုံရသမျှကိုလည်း စစ်တမ်းကောက်ယူထားခြင်း မရှိပါ (ဥပမာ - လယ်ယာစီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ)။ အတိအကျအားဖြင့် MBEI တွင်အောက်ပါတို့ကို မြှင့်ထားပါသည်။

- **ပြည်တွင်းလုပ်ငန်းအစုအဖွဲ့များ။** MBEI တွင်ဒေသခံများပိုင်ဆိုင်သည့် လုပ်ငန်းအစု အဖွဲ့များကိုသာ အပြည့်အဝ အာရုံစိုက်ထားပါသည်။
- **ဝန်ဆောင်မှုနှင့် ကုန်ထုတ်လုပ်ရေးကဏ္ဍများ။** MBEI တွင် အခြေခံစီးပွားရေးကဏ္ဍ (လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး၊ ရေလုပ်ငန်းနှင့် သစ်တော) ကို မထည့်သွင်းထားပါ။ ဝန်ဆောင်မှုနှင့် ကုန်ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းအစုအဖွဲ့များမှ တိုင်းတာချက်များကိုသာ ထည့်သွင်းထားပြီး ယင်းလုပ်ငန်း အမြောက်အမြားမှာစားသောက်ကုန်ထုတ်လုပ်ရေးကဏ္ဍတွင်လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။
- **တစ်နိုင်ငံလုံးကိုယ်စားပြုမှု။** MBEI တွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအားလုံးမှ ဒေတာများကို စုစည်းထားပါသည်။ ထို့ကြောင့်မြန်မာနိုင်ငံရှိ မြို့ပြနှင့် ကျေးလက်ဒေသနှစ်ခုလုံးရှိလုပ်ငန်းအစုအဖွဲ့များ၏ အတွေ့အကြုံများကို ထင်ဟပ်နိုင်ပါသည်။
- **SME လုပ်ငန်းများ။** MBEI တွင်လုပ်ငန်းအစုအဖွဲ့အရွယ်အစားအားလုံးကို နမူနာထည့်သွင်းပါသည်။ သို့သော်လည်း ပါဝင်သည့်စီးပွားရေး လုပ်ငန်းအများစုမှာ အသေးစားနှင့်အလတ်စားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများဖြစ်ကြပါသည်။
- **နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးအုပ်ချုပ်မှု။** MBEI သည် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးအုပ်ချုပ်မှု (သို့မဟုတ်) အစိုးရ၏ မူဝါဒနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးတို့မှ တစ်ဆင့်အကျိုးသက်ရောက်အောင်ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် မြန်မာ့စီးပွားဝန်းကျင်၏ အစိတ်အပိုင်းများကို သီးသန့်အလေးပေးတိုင်းတာပါသည်။

ပေါ်ထွက်လာသော မြန်မာ့စီးပွားရေး ဘုပ်ချုပ်မှုဟောင်း

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးအုပ်ချုပ်မှုတွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့် ရရေးအတွက် အရေးကြီးသော အလှည့်အပြောင်းတစ်ခု ဖြစ်သည်။ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသစ်၏ ထူးခြားသော အစိတ်အပိုင်းများအနက် တစ်ခုမှာ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး တစ်ဆယ့် လေးခုနှင့် နိုင်ငံ၏ မြို့တော် အပါအဝင် ပတ်ချာလည်ရှိ မြို့နယ်များ ပါဝင်သည့် ပြည်ထောင်စုနယ်မြေတစ်ခု (သို့မဟုတ်) နေပြည်တော်တို့ကို ဖွဲ့စည်းပေးလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသစ်အရ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးတစ် ခုချင်းစီတွင် ဥပဒေပြုအာဏာရှိသော လွှတ်တော် တစ်ခုစီနှင့် အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာရှိသော အစိုးရတစ်ရပ်ပါဝင်ပြီး ယင်းအစိုးရကို ဝန်ကြီးချုပ် တစ်ဦးနှင့် ဝန်ကြီးအဖွဲ့က ဦးဆောင်သည်။ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါ ဇယား ၁ တွင် ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်များကို ဖော်ပြထားပြီး ဇယား ၂ တွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ ဥပဒေပြုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး ဆိုင်ရာ အခန်းကဏ္ဍများနှင့် တာဝန်များကို ဖော်ပြထား ပါသည်။ ဇယား ၅ တွင်မူ ပုဂ္ဂလိက စီးပွားရေး လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုအတွက် အကောက်ခွန်နှင့် အခကြေးငွေများ သတ်မှတ် ကောက်ယူခွင့် အပါအဝင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အခွန်တော်များ ကောက်ခံခွင့် အာဏာများကို ဆက်လက်ဖော်ပြထားပါသည်။ ဤသို့ဖြင့် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဗဟို ချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရေးအတွက် အရေးကြီးသော ခြေလှမ်းတစ်ခုကို အစပြုပေးလိုက်ခြင်းနှင့် အတူ၊ အဖွဲ့အစည်း ယန္တရားသစ်များ၊ ဇာတ်ကောင်သစ်များနှင့် တာဝန်သစ် များကို ဒေသဆိုင်ရာအဆင့်တွင် ဖန်တီးပေးခြင်းဖြင့် ပြည်ထောင်စု အစိုးရ၏ စီးပွားရေး အုပ်ချုပ်မှု တာဝန်ကို မျှဝေပေးလိုက်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒေသန္တရ စီးပွားရေးအုပ်ချုပ်မှုကို ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်၊ တိုင်း ဒေသကြီး အစိုးရများမှ အဆုံးအဖြတ်ပေးသည်။ တစ်ဖက်တွင်မူ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေသစ်ကြောင့် အပြောင်းအလဲများ ထွက်ပေါ်လာသည့်တိုင် ပြည်ထောင်စု အစိုးရသည် ဒေသန္တရ စီးပွားရေး အုပ်ချုပ်မှု အပေါ်ဩဇာလွှမ်းမိုးမှု ရှိနေဆဲ ဖြစ်သည်။ အရေးကြီးသည့် အချက်မှာ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသစ်အရ ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်အောက်တွင် အစိုးရအလွှာများ မရှိသလို၊ ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ် များကိုလည်း ပြင်ဆင်ထားခြင်း မရှိပေ။ ပုံမှန်အားဖြင့်

မြို့နယ်ဦးစီးဌာနရုံးများသည် ခရိုင်ရုံး များသို့ အစီရင်ခံရပြီး၊ ခရိုင်ရုံးများမှတစ်ဖန် ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနများ၏ အစိတ်အပိုင်းများ ဖြစ်ကြသော ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ဦးစီးဌာနများကို အစီရင်ခံကြရသည်။ အခြားတစ်ဖက်တွင်မူ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသစ်ပါတာဝန်များအရ အဆိုပါ ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီး ဦးစီးဌာနများသည် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ ဝန်ကြီးများနှင့် ဆက်စပ်နေပြန်သည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ရလဒ်အနေဖြင့် ထွက်ပေါ်လာသည့် အုပ်ချုပ် ရေးပုံစံသည် တာဝန်ခံမှုနှစ်ခုဖြစ်နေပြီး ဤတွင် ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ နှစ်ရပ်လုံးသည် မြို့နယ်အဆင့်တွင် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက် နေသည့်ဦးစီးဌာနများနှင့် သက်ဆိုင်နေပြန်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖြစ်ပေါ်ပြောင်းလဲလျက်ရှိသော အစိုးရ အုပ်ချုပ်ရေး သဘော သဘာဝကို ထင်ဟပ်နိုင်စေရန် MBEI တွင် မြို့နယ်အဆင့် စီးပွားရေး လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်မှု အတွေ့အကြုံများနှင့် ပတ်သက်သည့် ဒေတာများကို ကောက်ယူပြီး ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်တွင် အဆိုပါ ဒေတာများကို တပေါင်းတစည်း တည်းပုံစံဖြင့် တင်ပြထားပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် စီးပွားရေး မူဝါဒကို ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေး ရုံးများမှ တစ်ဆင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သည်။ MBEI တွင် မြို့နယ်အဆင့်ရှိ မြန်မာ့စီးပွားရေးလုပ်ငန်း များအပေါ် အဆိုပါ အုပ်ချုပ်ရေး ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်မှုများမှ သက်ရောက်မှုကို ဖမ်းယူလေ့လာနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ အကြောင်းမှာ MBEI အနေဖြင့် စီးပွားရေး မူဝါဒသည် အဆိုပါ အောက်ပိုင်းအဆင့်များတွင် မည်မျှအတိုင်းအတာထိ ထိရောက်စွာ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်မှုရှိသည်ကို တိုင်းတာလိုသောကြောင့်ဖြစ်ပြီး၊ မြန်မာနိုင်ငံရှိ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းအများစုသည် ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် အောက်တွင်ရှိသော အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံမှု ရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် MBEI သည် ဒေတာများကို ပြည်နယ်၊ တိုင်း ဒေသကြီးအဆင့်ဖြင့် ပေါင်းစပ်တင်ပြထားပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ မူဝါဒချမှတ်ရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးတို့တွင် ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ၏ အခန်းကဏ္ဍမှာ အရေးပါ လှပြီး ကျယ်ပြန့်လျက်ရှိသောကြောင့် ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီး တစ်ခုချင်းစီအ လိုက် အချက်အလက်များကို တင်ပြပေးထားပါသည်။

ဖယား ၁။

MBEI အညွှန်းကိန်းခွဲခြားထားမှုစာရင်း

စစ်တမ်းအချက်အလက်
လေ့လာမှု (သို့) မှတ်တမ်းမှတ်ရာ
အချက်အလက်များ

အညွှန်းကိန်းခွဲ ၁။ ကနဦး ကုန်ကျစရိတ်

- တရားဝင်ရန် ၃ လ ထက်ပိုမိုစောင့်ဆိုင်းရသည့်လုပ်ငန်းများ(%)
- လုပ်ငန်းအပြည့်အဝ တရားဝင်ဖြစ်ရန် လိုအပ်သော စာရွက်စာတမ်းအရေအတွက်
- မြို့တော်စည်ပင်
- စည်ပင်အဖွဲ့
- မှတ်ပုံတင်စာရွက်ရရှိရန် ကြာမြင့်သော ပျမ်းမျှရက်ပေါင်း (DICA)
- အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်း စာရွက်စာတမ်း ရရှိရန် ခက်ခဲ (%)
- စည်ပင်လိုင်စင်ထုတ်ပေးသည့် ထိရောက်လျှင်မြန်မှု (၀-၃ မှတ်)
- စည်ပင်လိုအပ်သည့် စာရွက်စာတမ်း (၀-၆ မှတ်)

အညွှန်းကိန်းခွဲ ၂။ မြေယာအသုံးချနိုင်မှုနှင့် လုံခြုံမှု

- မြေပိုင်ဆိုင်ပြီး အမည်ပေါက်ရှိသည်
- အမည်ပေါက် ရရှိရန် ကြာမြင့်ချိန် (ပျမ်းမျှရက်ပေါင်း)
- မြေပိုင်ဆိုင်ပြီး အမည်ပေါက်ရှိသည်
- မြေသိမ်းခံရနိုင်သည့် ဘေးမရှိ သို့ နိမ့်ပါး
- မြေသိမ်းခံရပါက သင့်တင့်မျှတသည့် လျော့ကြေးရရှိသည်
- လုပ်ငန်းအနေဖြင့် မြေယာဆိုင်ရာလုပ်ထုံးများပြီးမြောက်သည့်တိုင် အခက်အခဲမတွေ့ရချေ
- အငှားဆိုင်ရာ ဘေးအန္တရာယ်စိုးရိမ်စိတ်နည်းပါး
- DALMS မှ လိုင်စင်ထုတ်ပေးသည့် ထိရောက်မြန်ဆန်မှု (ဖောင် ၁၅၅.၀ - ၃ မှတ်)
- DALMS လိုအပ်သည့် စာရွက်စာတမ်း (ဖောင် ၁၅၅.၀ - ၅ မှတ်)

အညွှန်းကိန်းခွဲ ၃။ မှတ်ပုံတင်ခြင်းလွန်စည်းမျဉ်းများ

- စည်းမျဉ်းနားလည်ရန်နှင့် လိုက်နာရန် အချိန်၏ ၁၀% အောက်ကိုသာ သုံးရသည်
- ဌာနများမှ ဝင်ရောက်စစ်ဆေးသည့် အကြိမ် (count)
- အစိုးရအရာရှိများမှ ထိရောက်မှုရှိ
- မှတ်ပုံတင်သည့် ကိစ္စပြီးမြောက်ရန် လုပ်ငန်းအနေဖြင့် ရုံးသို့ အကြိမ်များစွာ သွားရန်မလို
- စာရွက်စာတမ်းများမှာရိုးရှင်း
- ပေးဆောင်ရသည့် ငွေပမာဏကို တရားဝင်လျှင်အောင် ကပ်ထားသည်
- အငယ်တန်းဝန်ထမ်း၏ အကူအညီပေးနိုင်စွမ်း (ထွေအုပ်၊ ၁ - ၅ မှတ်)
- အကြီးတန်းဝန်ထမ်း၏ အကူအညီပေးနိုင်စွမ်း (ထွေအုပ်၊ ၁ - ၅ မှတ်)
- အငယ်တန်းဝန်ထမ်း၏ အကူအညီပေးနိုင်စွမ်း (စည်ပင်အဖွဲ့၊ ၁ - ၅ မှတ်)
- အကြီးတန်းဝန်ထမ်း၏ အကူအညီပေးနိုင်စွမ်း (စည်ပင်အဖွဲ့၊ ၁ - ၅ မှတ်)
- အငယ်တန်းဝန်ထမ်း၏ အကူအညီပေးနိုင်စွမ်း (DALMS၊ ၁ - ၅ မှတ်)
- အကြီးတန်းဝန်ထမ်း၏ အကူအညီပေးနိုင်စွမ်း (DALMS၊ ၁ - ၅ မှတ်)

အညွှန်းကိန်းခွဲ ၄။ တရားမဝင်ပေးဆောင်မှုများ

- နည်းလမ်းမကျသော ပေးဆောင်မှုများ ပြုလုပ်ရန်မလိုဟု ယုံကြည်သည့်လုပ်ငန်းရာခိုင်နှုန်း
- ဝင်ငွေ၏ ၂% အောက်လောက်ပေးရသည့်လုပ်ငန်းပမာဏ
- လာဘ်ငွေပမာဏကြိုသိသည့် လုပ်ငန်းပမာဏ
- လာဘ်ပေးပြီးပါက ဝန်ဆောင်မှု ပိုမိုကောင်းမွန်ရန် မျှော်လင့်
- ပစ္စည်းဝယ်ယူရေးစာချုပ်ရရှိရန် ကော်မရှင်ကြေးပေးရန် မလိုအပ်
- လုပ်ငန်းတစ်ခုချင်းကော်မရှင် အကုတ်လိုက်စားမှု အရေအတွက်

အညွှန်းကိန်းခွဲ ၅။ အခြေခံအဆောက်အအုံ

- လမ်းများ ကောင်း သို့ လွန်စွာကောင်း
- တယ်လီဖုန်းများ ကောင်း သို့ လွန်စွာကောင်း
- လျှပ်စစ်မီးရရှိမှု ကောင်း သို့ လွန်စွာကောင်း
- တယ်လီဖုန်း၊ ဖက်စ်နှင့် အင်တာနက် ပြတ်တောက်သည့် ပျမ်းမျှနာရီပေါင်း
- ယခင်လအတွက် လျှပ်စစ်မီး ပြတ်တောက်သည့် ပျမ်းမျှ နာရီပေါင်း
- မြေပြု၍ လမ်းပိတ်သည့်ပျမ်းမျှရက်ပေါင်း
- အင်တာနက်လိုင်း ကောင်း သို့ လွန်စွာကောင်း
- လျှပ်စစ်မီးရရှိသည့် လူဦးရေပမာဏ
- တီဘီရရှိသည့် လူဦးရေပမာဏ
- တယ်လီဖုန်းရရှိသည့် လူဦးရေပမာဏ

အညွှန်းကိန်းခွဲ ၆။ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု

- စီမံကိန်းနှင့် ဥပဒေရေးရာ စာရွက်စာတမ်းများ ရရှိ။ ပြည်နယ် တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက်၊ မြို့နယ် ဘတ်ဂျက်၊ ပြည်ထောင်စု ဥပဒေများနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ၊ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာန၏ လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်ရေး စာရွက် စာတမ်းများ၊ ပြည်နယ် တိုင်းဒေသကြီး အဆင့် ဥပဒေရေးရာ စာရွက်စာတမ်းများ အခြေခံအဆောက်အအုံ စီမံကိန်းသစ်များ၊ အစိုးရရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု စီမံကိန်းများ၊ မြေအသုံးချမှု ခွဲဝေပေးသည့် စီမံကိန်းနှင့် မြေပုံများ၊ ဒေသန္တရ စက်ရုံများနှင့် ကဏ္ဍများကိုးတတ်ရေး စီမံချက်ရေးဆွဲခြင်း၊ စည်းကြပ်မှု လုပ်ငန်းစဉ်များ ပြည့်မီအောင် ဆောင်ရွက်ရေးဖောင်ပုံစံများ
- ပြည်ထောင်စုအဆင့် ဥပဒေနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ ပြောင်းလဲသည့် နှုန်းနှိမ့်ပါး
- နမူနာပေးထားသော ထွေအုပ် စာရွက်စာတမ်း
- နမူနာပေးထားသော စည်ပင် စာရွက်စာတမ်း
- သတင်းအချက်အလက်ကပ်ပေးထားသော စည်ပင်စာရွက်စာတမ်း
- ပုံစံ ၁၅ နမူနာပေးထားသော နမူနာ စာရွက်စာတမ်း
- နမူနာပေးထားသော DALMS စာရွက်စာတမ်းများ
- သတင်းအချက်အလက် ကပ်ပေးထားသော DALMS စာရွက်စာတမ်း
- ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုမှ ကပ်ပေးထားသည့် သတင်းအချက်အလက် အဆင့် (၀-၅ မှတ်)

အညွှန်းကိန်းခွဲ ၇။ ယှဉ်ပြိုင်မှုတွင် ဘက်လိုက်ခြင်း

- အဆက်အသွယ်ကောင်းသော လုပ်ငန်းများကို ဒေသအကာပိုင်များမှ မျက်နှာသာပေးခြင်းမရှိ
- မြေအသုံးပြုခွင့် မျက်နှာသာပေးမှု
- ချေးငွေရရှိရေး၌ မျက်နှာသာပေးမှု
- သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး လိုင်စင်ရရှိရေးတွင် မျက်နှာသာပေးမှု
- အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းပိုင်းတွင် မျက်နှာသာပေးမှု
- သတင်းအချက်အလက်ရရှိရေးတွင် မျက်နှာသာပေးမှု
- နိုင်ငံသား ၁၀,၀၀၀ စီအတွက် ဘက်အရေအတွက်
- နိုင်ငံသား ၁၀,၀၀၀ စီအတွက် အသေးစားငွေချေးလုပ်ငန်း

အညွှန်းကိန်းခွဲ ၈။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ကိုက်ညီမှုရှိခြင်း

- ပျမ်းမျှသဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အရည်အသွေး ကောင်း သို့ အလွန်ကောင်း
- ပတ်ဝန်းကျင် ညစ်ညမ်းမှု ဆင့်မှာ လက်ခံနိုင်ဖွယ်ရှိ သို့ ကောင်းမွန်လာ
- ပတ်ဝန်းကျင် ညစ်ညမ်းမှု ဖြစ်ပွားပါက အကာပိုင်များမှ အချိန်မီဆောင်ရွက်
- ပတ်ဝန်းကျင် ညစ်ညမ်းမှုကြောင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအပေါ် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်စေ
- သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လေ့စားလိုက်နာမှုအတွက် ညွှန်ကြားချက်
- ရေမြေတာရန် ပြည်နယ်မှ ထောက်ပံ့မှုကူညီ
- စွန့်ပစ်ပစ္စည်းပြန်လည် အသုံးချရန် ပြည်နယ်မှ ထောက်ပံ့မှုကူညီ
- ကောင်းမွန်သော မိလ္လာစနစ်ရှိသည့် လူဦးရေ ရာခိုင်နှုန်း
- ကောင်းမွန်သော ရေ အရင်းအမြစ်ရှိသည့် လူဦးရေ ရာခိုင်နှုန်း

အညွှန်းကိန်းခွဲ ၉။ လုပ်သားခန့်ထားရေး

- အလုပ်သမားလေ့ကျင့်သင်ကြားရေး၌ စီးပွားရေးကုန်ကျစရိတ် ပျမ်းမျှပမာဏ
- အလုပ်သမားခေါ်ယူရလွယ်ကူမှု - အခြေခံ ကာယလုပ်သား၊ နည်းပညာရှင်များ၊ စာရင်းကိုင်များ
- ကြီးကြပ်သူများ၊ မန်နေဂျာများ / ဘဏ္ဍာရေး န်နေဂျာ
- အခြေခံပညာရေးပြီးဆုံးသည့် လူဦးရေပမာဏ
- အလယ်တန်းပညာရေးပြီးဆုံးသည့် လူဦးရေပမာဏ

အညွှန်းကိန်းခွဲ ၁၀။ ဥပဒေစိုးမိုးမှု

- အရာရှိဥပဒေချိုးဖောက်ပါက အရေးယူခံရမည် (သဘောတူသူ ပမာဏ)
- ဝန်ထမ်းဥပဒေချိုးဖောက်ပါက အရေးယူခံရမည် (သဘောတူသူ ပမာဏ)
- တရားရေးစနစ်သည် ပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်ခွင့်များနှင့် စာချုပ်များကို ကာကွယ်ပေးသည်
- ပြည်နယ်တရားရုံးများသည် စီးပွားရေးအမှုကိစ္စများကို ဥပဒေအတိုင်းစီရင်သည်
- ပြည်နယ်တရားရုံးများသည် စီးပွားရေးအမှုကိစ္စများကို လျင်မြန်စွာဖြေရှင်းပေးသည်
- တရားရုံးမှ စီရင်ချက်များကို လျင်မြန်စွာ အရေးယူဆောင်ရွက်မှုရှိသည်
- ဥပဒေအထောက်အကူများသည် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို အကူအညီဖြစ်စေသည်
- တရားရုံး၏ စီရင်ချက်သည် တရားမျှတသည်
- လုံခြုံရေးအခြေအနေကောင်းမွန်သည်
- ယခင်နှစ်ရာဇဝတ်မှု ဒဏ်ခံခဲ့ရသူ
- လူတစ်သောင်းလျှင် ခံစားရသည့် ရာဇဝတ်မှု အရေအတွက်

မြန်မာနိုင်ငံရှိ စီးပွားရေး အုပ်ချုပ်မှု အခြေအနေ

ကနဦးကုန်ကျစရိတ်များ

မြန်မာနိုင်ငံရှိ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများအနေဖြင့် ၎င်းတို့ လုပ်ငန်းများအား တရားဝင် မှတ်ပုံတင်ရန်အတွက် နည်းလမ်းသုံးမျိုးရှိပြီး၊ မှတ်ပုံတင်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်ပေါ် မူတည်၍ ကြာမြင့်ချိန် ကွာခြားတတ်ပါသည်။ လုပ်ငန်းအားလုံး အနေနှင့်မူ ၆၀% သော မြန်မာ့စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ၏ အဆိုအရ ၎င်းတို့တွင် မှတ်ပုံတင်သောနေ့ သို့မဟုတ် လိုင်စင်လျှောက်သောနေ့မှစ၍ သုံးလအတွင်း အပြီးအစီး တရားဝင် မှတ်ပုံတင်ရန် လိုအပ်သော စာရွက်စာတမ်း အကုန်အစင်ရှိကြပြီး၊ ၉.၃% သော လုပ်ငန်းအစုအဖွဲ့များသာ လိုအပ်သော စာရွက်စာတမ်းများ ရရှိရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အဆင်မပြေမှု ရှိကြပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လုပ်ငန်းလိုင်စင်ရရှိရေးအတွက် အချိန်ကြာမြင့်စွာ စောင့်ဆိုင်းခြင်းမှာ လျှောက်လွှာ စိစစ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ် ကြောင့် အဓိက မဟုတ်ဘဲ လျှောက်လွှာစတင်သွင်းရန် လိုအပ်သည့် အထောက်အထား စာရွက်စာတမ်းများ များပြားလွန်းခြင်းကြောင့် အဓိကဖြစ်ပါသည်။ သို့သော်လည်း အချိန်ပေးရသည့်ပမာဏမှာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအလိုက် ကွာဟချက် မြင့်မားပါသည်။ ပျမ်းမျှကနဦးကုန်ကျစရိတ် အနိမ့်ပါးဆုံးသော ဒေသဖြစ်သည့် စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးတွင် မှတ်ပုံတင်လုပ်ငန်းအပြီးအစီးဖြစ်သည်အထိ သုံးလ ကျော်ကြာ စောင့်ဆိုင်းရသည့် လုပ်ငန်း ၂၃% သာရှိပြီး၊ မြို့နယ် စည်ပင်အဖွဲ့များ၏ ပြောကြားချက်အရ ပျမ်းမျှအားဖြင့် စာရွက်စာတမ်း သုံးမျိုးအောက်သာ လိုအပ်သည့် အပြင် တစ်ဝက်ကိုးနီး လုပ်ငန်းသည် လျှောက်လွှာတင်ပြီး ၂၁ ရက်အတွင်း လုပ်ငန်းလိုင်စင်ရရှိကြပါသည်။ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် တနင်္သာရီ တိုင်းဒေသကြီးတွင် ၆၉% သော လုပ်ငန်းများသည် အပြီးအပြတ် မှတ်ပုံတင်ရန် သုံးလကျော်ကြာ စောင့်ဆိုင်းရပြီး၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးတွင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ အနေဖြင့် လုပ်ငန်းလိုင်စင်ရရှိရန် ၄၈ ရက်ကြာနီးပါးမျှ စောင့်ဆိုင်းရတတ်ပါသည်။

မြေယာအသုံးချနိုင်မှုနှင့်လုံခြုံမှု

MBEI အေဘီအေအရ လယ်သမားများ သို့တည်းမဟုတ် အရွယ်အစားကြီးမားသော (သို့) အခြားသော ကဏ္ဍများတွင် လုပ်ကိုင်သော ကုမ္ပဏီများထက်စာလျှင် ပဋိပက္ခဒဏ်ခံစားရသော ဒေသများပြင်ပတွင်ရှိ SME များသည် မြေနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကြောင့်ကြမှု သိပ်မရှိကြောင်းကို တွေ့ရှိရသည်။ MBEI စစ်တမ်းပါ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ၏ ခုနစ်ဆယ့်ရှစ်ရာခိုင်နှုန်းသည် လုပ်ငန်းရှင်၏ ကိုယ်ပိုင်မြေ သို့မဟုတ် အဆောက်အဦပေါ်တွင် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ငါးဆယ့်ခြောက်ရာခိုင်နှုန်းသော စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများမှာ မိသားစုပိုင်မြေပေါ်တွင် လုပ်ကိုင်လျက်ရှိပြီး ၂၈% မှာမူ အခြားသူတစ်ဦးထံမှ ဝယ်ယူထားသည့် မြေပေါ်တွင် လုပ်ကိုင်နေကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ၂၂% သာ အစိုးရဆီ စာချုပ်စာတမ်းဖြင့် ငှားရမ်းထားသည့် မြေပေါ်တွင်လည်းကောင်း (၅.၂%)၊ အခြားပုဂ္ဂလိကပိုင် မြေပေါ်တွင်လည်းကောင်း (၁၆.၇%) လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကိုယ်ပိုင်မြေပေါ်တွင် လုပ်ကိုင်လျက်သူများအနက် ၆၉% တွင် ၎င်းတို့လုပ်ငန်း လည်ပတ်နေသည့် မြေနှင့်ပတ်သက်သည့် တရားဝင်အမည်ပေါက်ရှိပါသည်။ ခုနစ်ဆယ့် ငါးရာခိုင်နှုန်းသော လုပ်ငန်းအစုအဖွဲ့များ၏ အဆိုအရ မြေအမည်ပေါက် ရရှိရေးအတွက် လျှောက်လွှာတင်သွင်းရာ၌ အခက်အခဲမရှိဟုဆိုကြပါသည်။ မြေအမည်ပေါက် ရရှိပြီးသူများအနက် ၉၅% သော လုပ်ငန်းအစုအဖွဲ့များမှာမူ ၎င်းတို့မြေကို အစိုးရမှနေ၍ အင်အားကြီး နယ်ပယ်တစ်ခုခုကို အသုံးပြု၍သော် လည်းကောင်း၊ ပုဂ္ဂလိက အဖွဲ့အစည်းများမှ သော်လည်းကောင်း အငြင်းပွားဖွယ် မြေပိုင်ဆိုင်မှု ကြေညာချက်များဖြင့် သိမ်းယူသွားမည်ကို အနည်းငယ် စိုးရိမ်မကင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလာကြပါသည်။

မှတ်ပုံတင်ခြင်းအလွန် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ

မှတ်ပုံတင်ခြင်းအလွန် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများတွင် အလုပ်သမားများ၏ လုံခြုံမှု သို့မဟုတ် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ကိုက်ညီမှုရှိမရှိ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှုများ၊ အခွန်များ ပေးဆောင်ရန်၊ လိုင်စင်များ သို့ ပါမစ်များ သက်တမ်းတိုးရန် အစိုးရ ရုံးများနှင့် ဆက်ဆံဆောင်ရွက်မှုများအပြင် အခြားသော ကိစ္စရပ်များ ပါဝင်ပါသည်။ MBEI အတွက် အလေးချိန်များ (သတ်မှတ်ပေးရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့၏ စီးပွားရေး အတိုင်းအတာ စိစစ်လေ့လာချက် (econometric analysis) အရ မှတ်ပုံ တင်ခြင်းအလွန် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို လျော့ချပေးခြင်းသည် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ၏ စိတ်ကျေနပ်မှု၊ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် လုပ်ငန်းချဲ့ထွင်စရာ အလားအလာများ တိုးပွားလာစေရေးအတွက် အရေးကြီးသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါ အကြောင်းတရားများနှင့် အပြန်အလှန်ဆက်နွယ်မှု အားကောင်းသည့်အတွက် မှတ်ပုံတင်ခြင်းအလွန် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို

MBEI အလေးချိန် ၁၀% အထိ သတ်မှတ်ပေးထားသည်။ အိမ်နီးချင်း တိုင်းပြည် များနှင့် နှိုင်းစာပါက မြန်မာနိုင်ငံရှိ မှတ်ပုံတင်ခြင်းအလွန် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း များသည် ဝန်ထိစီးမှု များစွာမရှိလှသော်လည်း သက်ဆိုင်ရာမှ စစ်ဆေးမှုများကို မကြာခဏ ပြုလုပ်တတ်ကြပြီး ပေးဆောင်ရသည့် အစိုးရအဖွဲ့များမှာ ရှင်းလင်းမှု မရှိလှပေ။ အကြမ်းအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ မှတ်ပုံတင်ခြင်းအလွန် စည်းမျဉ်းစည်း ကမ်းများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် တွေ့ရှိချက်များမှာ ရောထွေးလျက်ရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ရှိ လုပ်ငန်းအစုအဖွဲ့များသည် ဝီယက်နမ်နိုင်ငံရှိ လုပ်ငန်းများထက်စာလျှင် မှတ်ပုံ တင်ခြင်းအလွန် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ရာ၌ ပေးရသည့် အချိန်နည်းပါးသည်ကို (၉၄% နှင့် ၆၈%) တွေ့ရှိပြီး၊ စာရွက်စာတမ်းနှင့် ပတ်သက် ၍လည်း ဝီယက်နမ် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများထက်စာလျှင် များစွာရှင်းလင်းသည် (၇၀% နှင့် ၅၂%)။ အစိုးရဝန်ထမ်းများ ထိရောက်မြန်ဆန်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ အကဲဖြတ်ကြရာတွင် (၇၇% နှင့် ၇၂%) နှင့် ဌာနဆိုင်ရာမှ လာရောက်စစ်ဆေးရန် လိုအပ်ချက်များ (၅၉% နှင့် ၅၂%) တို့နှင့် ပတ်သက်၍မူ ဆင်တူမှု ရှိသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

တရားမဝင်ပေးဆောင်မှုများ

စီးပွားရေး လုပ်ငန်းအများစုအတွက် တရားမဝင် ပေးဆောင်မှုများမှာ အကြိမ်ရေများလွှာ ပမာဏလည်း နည်းပါးသည်ဟူသော ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ ဆန်းစစ်လေ့လာချက်ကို MBEI ၏ တွေ့ရှိချက်များအရ ပျမ်းမျှအားဖြင့် အတည် ပြုပေးနိုင်ပါသည်။ ခုနစ်ဆယ့်လေး ရာခိုင်နှုန်းသော လုပ်ငန်းများကမူ တရားမဝင် ပေးဆောင်မှုများသည် ၎င်းတို့ကဲ့သို့သော လုပ်ငန်းများအတွက် အမြဲတစေ တွေ့ကြုံရလေ့မရှိဟုဆိုပြီး ၇၉% မှာမူ တစ်နှစ်စာဝင်ငွေ၏ ၂% အောက်လျော့နည်း သော ပမာဏကိုသာ တရားမဝင်ပေးဆောင်မှုများတွင် အသုံးပြုရသည်ဟု ဆိုသည်။ နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပါက ဝီယက်နမ်နိုင်ငံရှိ ၆၀% သော လုပ်ငန်းများ၏အဆို အရ တရားမဝင် ပေးဆောင်မှုများမှာ ပုံမှန်ဖြစ်ပြီး ၅၀% သော လုပ်ငန်းများသာ ဝင်ငွေ၏ ၂% အောက် လျော့နည်းသော ပမာဏကို ပေးဆောင်ကြရသည်။ ဤသုတေသနတွင် တရားမဝင် ပေးဆောင်မှု အဆင့် နိမ့်ပါးသည်ဟု ပြဆိုထား သော်လည်း ဒေသအလိုက် ကွာခြားမှုရှိပါသည်။ အညွှန်းကိန်းခွဲ အဆင့်သတ်မှတ် ချက်အရ တရားမဝင် ပေးဆောင်မှု အများဆုံး ဖြစ်သော ချင်းပြည်နယ်တွင် ၆၆% ကသာ တရားမဝင် ပေးဆောင်မှုများသည် ငှက်ကဲ့သို့သော လုပ်ငန်းများအတွက် အမြဲကြုံတွေ့ရလေ့မရှိဟု ဆိုကြပါသည်။ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် မြို့နယ်အဆင့် တရားမဝင်ပေးဆောင်မှု အနိမ့်ပါးဆုံးသော ဒေသအဖြစ် အဆင့်သတ်မှတ် ခြင်းခံရသည့် တနင်္သာရီ တိုင်းဒေသကြီးတွင်မူ ၈၇.၄% သော လုပ်ငန်းများက ယင်းသို့သော ပေးဆောင်မှုကို အမြဲကြုံတွေ့ရလေ့မရှိဟု ဆိုသည်။

အခြေခံအဆောက်အအုံ၏ အရည်အသွေးသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ ပူပန်နေရသည့် ကိစ္စတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။

အထူးသဖြင့် လမ်းအရည် အသွေး၊ လျှပ်စစ်စွမ်းအင်တို့ နှင့် စပ်လျဉ်း၍ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများအနေနှင့် စိတ်ကျေနပ်မှု မရှိကြောင်း ပြောကြားသည် (ယင်းကိစ္စရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လုပ်ငန်းများ၏ ၄၉% ကသာ ကောင်းမွန်သည် သို့ အလွန် ကောင်းမွန်သည် ဟု ဖြေကြားကြသည်။)။ တယ်လီဖုန်း (၆၉% မှ ကောင်းသည် သို့ အလွန် ကောင်းသည်ဟုဆို)၊ အင်တာနက် (၅၄% မှ ကောင်းသည် သို့ အလွန် ကောင်းသည်ဟုဆို) တို့နှင့် ပတ်သက်၍မူ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများအနေဖြင့် ပိုမို အကောင်းမြင်ကြသည်။ သို့သော်လည်း ယင်းကိစ္စရပ်များ၌ပင် ပြဿနာများရှိ နေသေးသည်။ တစ်ဝက်ကိုးနီး လုပ်ငန်း၏ အဆိုအရ ယခင်လအတွင်း တယ်လီဖုန်း နှင့် အင်တာနက် ပြတ်တောက်မှု နာရီပေါင်း ၂၀၊ လျှပ်စစ်မီး ပြတ်တောက်မှု နာရီပေါင်း ၂၀ ကြုံတွေ့ကြောင်း သိရသည်။ ယင်းသို့ ပြတ်တောက်မှုများကြောင့် လုပ်ငန်းများအနေနှင့် ထုတ်ကုန်များ ပျက်စီးယိုယွင်းခြင်းတို့ ဖြစ်ပေါ်ကာ ငွေပမာ ဏများစွာ ဆုံးရှုံးသွားစေနိုင်ပါသည်။ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ၏ အဆိုအရ စွမ်းအင်နှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး အခြေခံအဆောက်အအုံများသည် နိုင်ငံအဝှမ်း ကွာဟချက်ရှိသည်ဟု သိရသည်။ သာဓကအားဖြင့် ပြည်ထောင်စု မြို့တော်ဖြစ် သည့် နေပြည်တော်တွင် စစ်တမ်းကောက်ယူမှု မပြုလုပ်မီလအတွင်း လျှပ်စစ်မီး ပြတ်တောက်မှု ၁၆ နာရီ ရှိသည်ဟု မှတ်တမ်းရရှိပြီး၊ ယခင်နှစ်အတွင်း ရေကြီး ခြင်းကြောင့် လမ်းပိတ်ဆို့မှု ၁၀ ရက်သာ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ဧရာဝတီ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပါက လုပ်ငန်းများအနေဖြင့် လျှပ်စစ်မီး ပြတ်တောက်မှု ၆၇ နာရီနှင့် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ပြတ်တောက်မှု ၆၇ ရက်စီ အသီးသီးတွေ့ကြုံခဲ့ရသည်။

ပွင့်လင်းမြင်သာမှု

အစိုးရ၏ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုသည် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ လည်ပတ်ရေးနှင့် ကြီးထွားလာစေရေးတို့အတွက် လွန်စွာအရေးကြီးပါသည်။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ အနေဖြင့် အစိုးရ၏ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို မည်သို့ လိုက်နာရမည်၊ အစိုးရ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု၊ ဘတ်ဂျက် အစီအမံများနှင့်အညီ ဝင်ငွေတိုးပွားနိုင်စရာ အလားအလာကို မည်သို့ ချဲ့ထွင်ရမည်တို့ကို သိရှိရန် လိုအပ်သည့်အတွက် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုမှာ အရေးကြီးပါသည်။ အမျိုးသားအဆင့် MBEI အညွှန်းကိန်းငယ်များအရ မြန်မာနိုင်ငံအနေနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ပိုမိုအားကောင်းလာစေရေးအတွက် များစွာ ကြိုးစားအားထုတ်ရန် လိုအပ်သေးပါသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် အစိုးရထုတ်ဝေသည့် အရေးကြီးသော စီမံကိန်း ရေးဆွဲမှု၊ ဥပဒေရေးရာ စာရွက်စာတမ်းများတို့၏ အနည်းအကျဉ်းကိုသာ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများမှ လက်လှမ်းမီကြသည်။ ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက်ကို ရရှိသည်ဟု ဆိုသည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ၃.၆% သာ ရှိပြီး၊ ၄.၃% သော လုပ်ငန်းများသာ အစိုးရ၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု စီမံကိန်းသစ်များကို သိရှိထားကြသည်။ စစ်တမ်းကောက်ယူခဲ့သည့် စာရွက်စာတမ်းများအနက် ရရှိရန်အလွယ်ကူဆုံးမှာ ကြီးကြပ်ရေး လုပ်ငန်းများအတွက် ဖြည့်သွင်းရသည့် ဖောင်ပုံစံများ ဖြစ်ကြပြီး လုပ်ငန်းများ၏ ၂၆.၉% သာ အဆိုပါ ဖောင်ပုံစံများကို ရရှိကြသည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ ရေရှည်စီမံကိန်းချ ဆောင်ရွက်နေသည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအများစုသည် သက်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များ လုံလောက်စွာ မရရှိဘဲ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေကြရခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ပျံ့ပြန့်မှုတွင် ဘက်လိုက်ခြင်း

မျက်နှာလိုက်ခြင်းသည် ဈေးကွက်ကို ပျက်စီးစေပြီး ထုတ်လုပ်မှုအားကောင်းသော လုပ်ငန်းများကို ထုတ်လုပ်မှုအားနည်းသော လုပ်ငန်းများ အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေရေးအတွက် ထိခိုက်အောင်မြင်လုပ်သဖြင့် အဆိုးသတ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေး အဆောက်အအုံတစ်ရပ်လုံးကိုပါ ထိခိုက်လာစေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ စိစစ်လေ့လာချက်အရ ဘက်လိုက်မှု မူလဇာစ်မြစ်အပေါ် လိုက်၍ မျက်နှာလိုက်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ တွေ့ကြုံရမှုများမှာလည်း လွန်စွာကွာခြားသွားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ခြောက်ဆယ့်လေး ရာခိုင်နှုန်းသော ဖြေကြားသူများ၏ အဆိုအရ အဆက်အသွယ် အားကောင်းသော စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများအတွက် မြေရရှိရေးတွင် အစိုးရမျက်နှာသာပေးမှုကို မြင်တွေ့ရပြီး၊ ၄၄.၆% သော လုပ်ငန်းများကမူ ချေးငွေရရှိရေးတွင်လည်း မျက်နှာလိုက်မှု ရှိသည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ သို့သော် ၁၉.၈% က သာ သတင်းအချက်အလက် ရရှိရေးတွင် မျက်နှာလိုက်မှုရှိသည်ဟု ဆိုကြပြီး၊ ၂၅.၂% က သာ ရုံးလုပ်ငန်းပိုင်းတွင် မျက်နှာလိုက်မှု ရှိသည်ဟု ဆိုကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်းရှိ ပြည်နယ်များနှင့် တိုင်းဒေသကြီးများအပေါ် မူတည်၍လည်း ဘက်လိုက်မှုမှာ များစွာကွာဟသွားပြန်သည်။ တစ်ဝက်ကိန်းပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးဖြစ်သော ရှမ်းပြည်နယ်တွင် ၆၀.၁% သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ အဆိုအရ မြေရရှိရေးတွင် မျက်နှာလိုက်မှု ရှိသည်ဟု သိရသည်။ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် တနင်္သာရီ တိုင်းဒေသကြီးတွင် ၂၇.၁% သော လုပ်ငန်းများသာ မျက်နှာလိုက်မှုကို ကြုံတွေ့ရသည်ဟုဆိုကြပြီး ကချင်ပြည်နယ်တွင်မူ ၈၃.၉% အထိ များပြားသော လုပ်ငန်းများမှ အလားတူ ထွက်ဆိုကြသည်။

သာယာဝတီဝန်းကျင်နှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိခြင်းသည် MBEI ၏ အရေးကြီးဆုံးသော အညွှန်းကိန်းခွဲများတွင် ပါဝင်သည်။ ၄၈% အလေးချိန်ကို ၂၀% သတ်မှတ်ထားရခြင်းမှာ အဆိုပါ အညွှန်းကိန်းတွင် ဆောင်ရွက်ပြန်မှုနှင့် ဒေသခံ အရာရှိများနှင့် ပတ်သက်၍ စိတ်ကျေနပ်မှု၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းချဲ့ထွင်သည့် အစီအမံတို့ကြား အပြန်အလှန် ဆက်နွယ်မှု အလွန်တရာ အားကောင်းသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဤအညွှန်းကိန်းငယ် အရေးပါခြင်းမှာ ဝန်ဆောင်မှု ကဏ္ဍမှ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအများစုသည် ပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှုကြောင့် ထိခိုက်ခံစားရခြင်းကြောင့် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ဥပမာ စားသောက်ဆိုင်များ၊ ဟိုတယ်များနှင့် အခြားသော ခရီးသွားလာရေး လုပ်ငန်းများသည် ညစ်ညမ်းသော ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ရုန်းကန်

နေကြရသည်။ MBEI ဒေတာများအရ ၄၂% သော လုပ်ငန်းများသည် ၎င်းတို့ နေထိုင်ရာ ဒေသတွင်ရှိသော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၏ ပျမ်းမျှ အရည်အသွေးမှာ ကောင်းမွန်သည်ဟု ယုံကြည်ကြပြီး၊ ၈၄% က မူ ပတ်ဝန်းကျင် ညစ်ညမ်းမှုသည် အနည်းဆုံး လက်ခံနိုင်ဖွယ်ရှိသေးသည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများမှ စိတ်ပူပင်မှုများကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုကြသည်။ ၄၁% သော လုပ်ငန်းများသာ အာဏာပိုင်များသည် ပတ်ဝန်းကျင် ညစ်ညမ်းမှု သေးဒုက္ခများတွင် အစောတလျင် ဆောင်ရွက်ကြသည်ဟု ယုံကြည်ကြပြီး၊ ၃၃% က သာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိစေရေးအတွက် သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော ညွှန်ကြားချက်ရရှိသည်ဟု ခံစားကြရသည်။

လုပ်သားခန့်ထားရေး

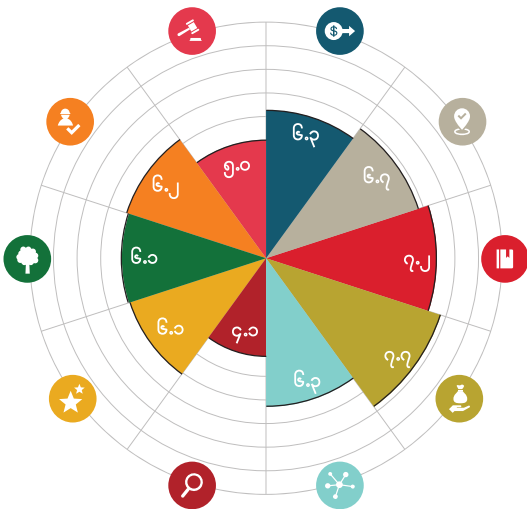
ပြိုင်ဆိုင်မှု အားကောင်းသော အလုပ်သမားရေးရာ မူဝါဒများသည် စီးပွားရေး အဆောက်အအုံတစ်ရပ် လည်ပတ်နိုင်ရေးအတွက် အရေးကြီးသော အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ အလုပ်သမား စုဆောင်းရလွယ်ကူခြင်း၊ အလုပ်သမား စရိတ် နည်းပါးခြင်းတို့ကြောင့် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများကို အခြားသော အမြတ်အစွန်းရရှိစေမည့် လုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ခွင့် ရလာစေသည်။ ပညာကောင်းစွာ တတ်သော အလုပ်သမားထုသည် လုပ်ငန်း၏ ထုတ်လုပ်မှုနှုန်းကို တိုးပွားလာစေသည်။ သို့သော်လည်း အလုပ်သမား အလွယ်တကူ စုဆောင်းနိုင်ရေးမှာ မြန်မာနိုင်ငံအဝှမ်းရှိ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများအတွက် စိန်ခေါ်မှုကြီးတစ်ရပ် သဖွယ် ဖြစ်နေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ စိစစ်လေ့လာခဲ့သည့် အလုပ်များအရ ရိုးရိုး ကာယလုပ်သား၊ နည်းပညာရှင်များ၊ စာရင်းကိုင်များ၊ ကြီးကြပ်ရေးမှူးများနှင့် မန်နေဂျာများ မည်သည့် ရာထူးပင်ဖြစ်စေ စစ်တမ်း ကောက်ယူခဲ့သည့် လုပ်ငန်းများ၏ ထက်ဝက်ကျော်မှာ ၎င်းရာထူးများအတွက် လူသစ်စုဆောင်းရန် အခက်အခဲ ကြုံတွေ့နေရသည်။ လူသစ်ခေါ်ယူရန် အလွယ်ဆုံးရာထူးမှာ စာရင်းကိုင်ရာထူးများ ဖြစ်ပြီး ၄၂.၁% ရှိသည်။ ကောင်းမွန်သော အလုပ်သမား ရှာဖွေရေးမှာလည်း ငွေကုန်ကြေးကျများသည်။ တစ်ဝက်ကိန်း လုပ်ငန်းသည် လုပ်ငန်းစရိတ်များ၏ ၅.၄% ကို လုပ်သားခေါ်ယူစုဆောင်းရေးတွင် အသုံးပြုသည်။

ဥပဒေစိုးမိုးမှု

ဥပဒေနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများသည် စာချုပ်စာတမ်းများကို အသက်ဝင်စေရုံသာမက အခြေခံ ပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကိုပါ အကာအကွယ်ပေးနိုင်သည့် အခြေအနေတစ်ရပ်တွင် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများအတွက် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရန် အကောင်းဆုံးဖြစ်သည်။ ဥပမာ ယုံကြည်ကိုးစားနိုင်သည့် စာချုပ်စာတမ်း အသက်ဝင်မှုရှိပါက စီးပွားရေး လုပ်ဆောင်မှုကို မိသားစု ကွန်ယက် ငြိမ်သို့ ကျော်လွန်၍ ဆောင်ရွက်နိုင်စရာရှိသည်။ ဤအညွှန်းကိန်းခွဲကို အလေးချိန်ကို ၂၀% သတ်မှတ်ထားခြင်းမှာ အဆိုပါ အညွှန်းကိန်းတွင် ဆောင်ရွက်ပြန်မှုနှင့် ဒေသခံ အရာရှိများနှင့် ပတ်သက်၍ စိတ်ကျေနပ်မှု၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းချဲ့ထွင်သည့် အစီအမံတို့ကြား အပြန်အလှန် ဆက်နွယ်မှု အလွန်တရာ အားကောင်းသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းအဆင့် ဥပဒေစိုးမိုးမှုဆိုင်ရာ အညွှန်းကိန်း ငယ်များ၏ ရလဒ်များမှာ ရောထွေးလျက်ရှိပြီး ကျွန်ုပ်တို့ ဆန်းစစ်လေ့လာသည့် အညွှန်းကိန်းငယ်အပေါ် မူတည်လျက်ရှိသည်။ ဥပမာ ၈၄.၃% သော လုပ်ငန်းများသည် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အမှုကိစ္စများကို တရားရုံးများမှ ဥပဒေအတိုင်း စီရင်ဆုံးဖြတ်သည်ဟု ယုံကြည်ကြပြီး၊ ၇၅.၅% သော လုပ်ငန်းများမှာမူ ဥပဒေရေးရာ အကူအညီ (ရှေ့နေအကူများနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်များနှင့် တိုင်းဒေသကြီးများတွင် အငြင်းပွားမှု ဖြေရှင်းသည့် လုပ်ထုံးများကို ညွှန်ပြပေးသည့် အကူအညီ) ရရှိသည်ဟု ဆိုကြသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ ဒေသ ၁၅ ခုအနက် ဆယ်ခုတွင် အနည်းဆုံးသော ၁၀% သော ဖြေကြားသူများ၏ အဆိုအရ ၎င်းတို့သည် ယခင်နှစ်အတွင်း ရာဇဝတ်မှု တစ်ခုခုကို တွေ့ကြုံခံစားခဲ့ကြရသည်။ ဤဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် မရောရာမှုဖြစ်ပေါ်လာစေပြီး ရေရှည် စီးပွားရေး စီမံကိန်း များကို ထိခိုက်လာနိုင်စရာရှိသည်။

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများရှိစီးပွားရေးအုပ်ချုပ်မှု

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများအပေါ်သရုပ်ခွဲလေ့လာတွေ့ရှိချက်များ

အညွှန်းကိန်းခွဲများ

- ကနဦးကုန်ကျစရိတ်
- မြေယာအသုံးချနိုင်မှုနှင့် လုံခြုံမှု
- မှတ်ပုံတင်ခြင်းအလွန် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ
- တရားမဝင် ပေးဆောင်ရမှု
- အခြေခံအဆောက်အအုံ
- ပွင့်လင်းမြင်သာမှု
- ယှဉ်ပြိုင်မှုတွင် ဘက်လိုက်ခြင်း
- သဘာဝတ်ဝန်းကျင်နှင့် ကိုက်ညီမှုရှိခြင်း
- လုပ်သားခန့်ထားရေး
- ဥပဒေစိုးမိုးမှု

ဒေသအဆင့်စီးပွားရေးအုပ်ချုပ်မှုကို ပိုမိုကောင်းမွန်အောင်ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် ပုဂ္ဂလိက စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှု တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် အခွင့်အလမ်းများကို မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရအနေဖြင့် ရှာဖွေရာတွင် အထောက်အကူဖြစ်စေရန်အတွက် MBEI ကို ပုံဖော်ထားပါသည်။ အထူးသဖြင့် MBEI တွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး တစ်ခုချင်းစီအတွင်းမှ ဒေသအဆင့် စီးပွားရေးအုပ်ချုပ်မှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ နားလည် သဘောပေါက်စေရန် တင်ပြထားပါသည်။ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းအများစုသည် မြို့နယ်အဆင့် အစိုးရဖြင့်သာ ဆက်ဆံ ဆောင်ရွက်နေခြင်း ဖြစ်သော်လည်း ဥပဒေ၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် မူဝါဒအပြောင်းအလဲဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် အထက်အလွှာများမှ အစိုးရနှင့်သာ ပိုမိုသက်ဆိုင်လျက်ရှိပါသည်။ ယင်းဆုံးဖြတ်ခွင့် အာဏာအများစုမှ ဗဟိုအစိုးရလက်ထဲတွင်သာ ရှိနေသေးသော်လည်း များမကြာမီက ပြုလုပ်ပေးခဲ့သည့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု ဖြေလျှော့မှုများကြောင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများအတွက် များစွာ လမ်းစပွင့်လင်း လာခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ ဆောင်ရွက်ချက်ကို ထောက်ခံသည့်အနေဖြင့် MBEI တွင် မြောက်မြားစွာသော သတင်း အချက်အလက်များကို ထည့်သွင်းပေးထားပါသည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအနေဖြင့် အုပ်ချုပ်ရေး လုပ်ငန်းကို ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ ဆောင်ရွက်ရန် သို့မဟုတ် မူဝါဒပြုပြင် ပြောင်းလဲရေး ကိစ္စရပ် အဆိုပြုရန် အလို့ငှာ အဆိုပါသတင်းအချက်အလက်များကို အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

အစက်ချ ကားချပ် (starburst chart) တွင် ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီးတစ်ခုချင်းစီ၏ MBEI အညွှန်းကိန်းခွဲ ဆယ်စုလုံးကို တစ်ပြိုင်နက် ဖြင်သာစေရန် တင်ပြထားသည်။ ဝင်ရိုးဆယ်စု ရှိသည့်အနက် တစ်ခုချင်းစီသည် MBEI အညွှန်းကိန်းခွဲ တစ်ခုကို ကိုယ်စားပြုသည်။ အညွှန်းကိန်းခွဲ တစ်ခုချင်းစီတွင် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး တစ်ခုစီသည် ရမှတ် ၀ မှ ၁၀ အထိ ရရှိမည်ဖြစ်ပြီး အဆိုပါ ဝင်ရိုး၏ အစက်ချ မျဉ်းကြောင်းပေါ်တွင် ရမှတ်ကို မြင်တွေ့ရမည်ဖြစ်သည်။ အစက်ချမျဉ်းသည် ဗဟိုမှ ဝေးရာသို့ သွားလေလေ ၎င်း အညွှန်းကိန်းခွဲပေါ်ရှိပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ရမှတ်သည် များလေလေဖြစ်ပြီး၊ အစက်ချ မျဉ်းသည် လမ်းကြောင်း အပြည့်သွားပါက အမှတ် ၁၀ ရရှိသည့် သဘောဖြစ်သည်။ အညွှန်းကိန်းခွဲ တစ်ခုချင်းစီပေါ်ရှိ အနက်ရောင် မျဉ်းကြောင်းသည် ယင်းနယ်ပယ်ရှိ စီးပွားရေးအုပ်ချုပ်မှုတွင် ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီးများ အားလုံးနှင့် ဆိုင်သည့် ပျမ်းမျှ အလယ်ကိန်း ရမှတ်ဖြစ်သည်။ ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီး တစ်ခု၏ အစက်ချ ကားချပ်ကို အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူရာတွင် အစက်ချ မျဉ်းကြောင်းဆယ်စုအနက်မှ တစ်ခုစီ၏ အရှည်ကို လေ့လာရသကဲ့သို့ သက်ဆိုင်ရာ အညွှန်းကိန်းခွဲတစ်ခုချင်းစီ၏ တစ်ကြိုက်ကိန်းနှင့် အစက်ချ မျဉ်းကြောင်း ရောက်ရှိနေသည့်အမှတ်တို့အကြား နှိုင်းယှဉ်ချက်ကိုလည်း ထည့်သွင်း လေ့လာရသည်။ အစက်ချမျဉ်းသည် တစ်ဝက်ကိန်း ထက် ကျော်လွန်နေပါက ယင်းအညွှန်းကိန်းခွဲပေါ်တွင် ပျမ်းမျှအနေအထား၏ အထက် (ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများ အားလုံး၏ ထက်ဝက်ထက် သာလွန်) တွင်ရှိနေပြီး၊ အလယ်ကိန်းအောက်ရောက်နေပါက ပျမ်းမျှအောက် လျော့နည်းသည့် သဘောဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့်ဖော်ပြထားသည့် အစက်ချ ကားချပ်သည် ပြည်နယ် / တိုင်းဒေသကြီးအားလုံး၏ ပျမ်းမျှရမှတ်ကိုဖော်ပြထားပြီး မြန်မာနိုင်ငံလုံး၏ စီးပွားရေးအုပ်ချုပ်မှုအတွက် အမျိုးသားအဆင့် ဆန်းစစ်ရှာဖွေမှုနည်း တစ်ခုဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအားလုံးအတွက် အညွှန်းကိန်းခွဲ ရမှတ်များကိုပုံ (၂) တွင်ဖော်ပြထားသည်။

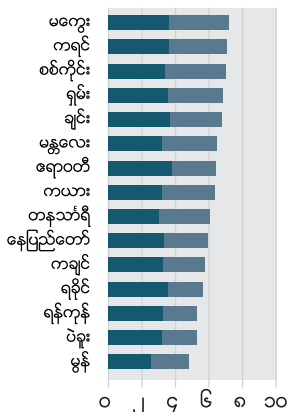

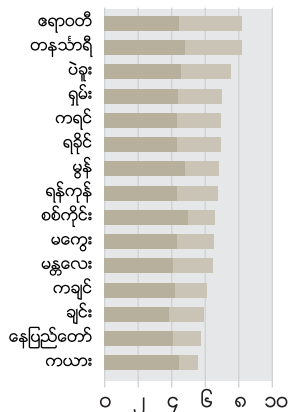
FIGURE 2

ကျွန်းကျွန်းစွာတစ်ခုချင်းစီကလိုက်ပြည့်နယ်သို့တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်နေရာ

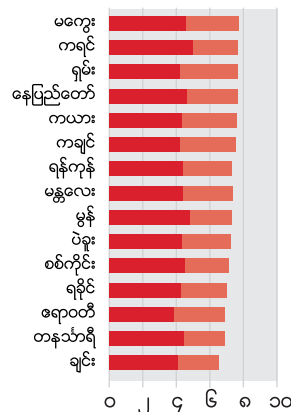
ကုန်ဦးကုန်ကျစရိတ်

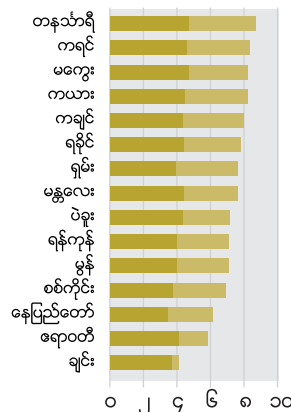
မြေယာအသုံးချနိုင်မှုနှင့်လုံခြုံမှု

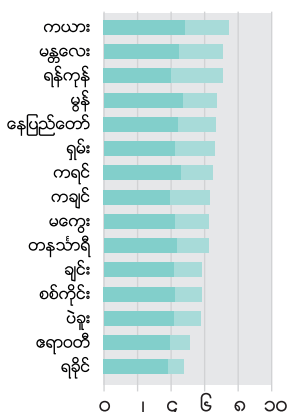
မှတ်ပုံတင်ခြင်းအလွန်စဉ်းမျဉ်းစဉ်းကမ်းများ

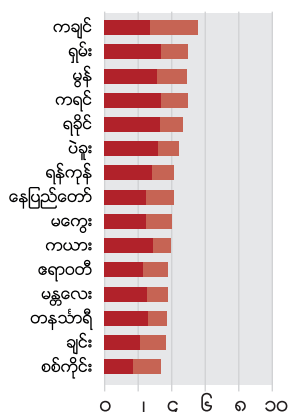
တရားမဝင်ပေးဆောင်ရမှု

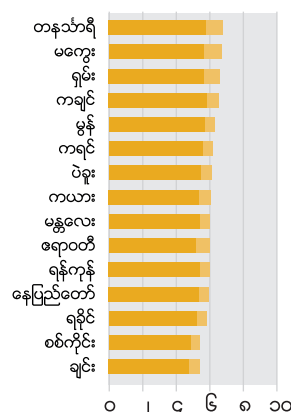
အခြေခံအဆောက်အအုံ

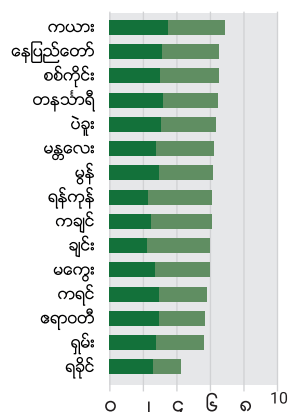
ပွင့်လင်းမြင်သာမှု

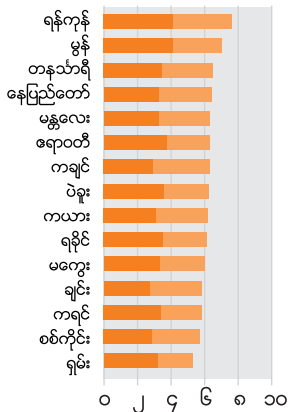
ယှဉ်ပြိုင်မှုတွင်ဘက်လိုက်ခြင်း

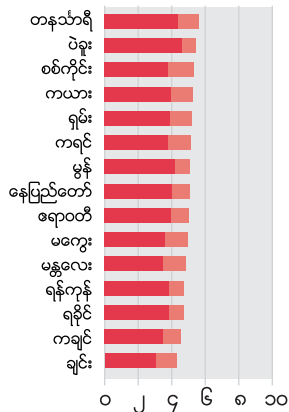
သဘာဝတရားကျင့်နှင့်ကိုက်ညီမှုရှိခြင်း

လုပ်သားခန့်ထားရေး

ဥပဒေစိုးမိုးမှု

Chart legend

- Hard data
- Survey data

မူဝါဒရေးရာအတွက် တွေးခေါ်ချက်များ

စီးပွားရေး အုပ်ချုပ်မှုကို တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရေးအတွက် မူဝါဒပြင်ဆင်ခြင်း လိုအပ်ပြီး ကိစ္စရပ်များကို လမ်းစဉာဇွန်တွင် MBEI ကို ကနဦး အစမှတ်အဖြစ် ပုံစံချထားပါသည်။ MBEI စီမံကိန်းကဲ့သို့ အလားတူ ကျယ်ပြန့်စွာ ခြုံငုံသည့် စစ်တမ်းကောက်ယူမှုမျိုးတွင် မူဝါဒရေးရာ အကြံပြုချက်များကို အတိအကျ ထောက်ပြရန် ခက်ခဲပါသည်။ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု ပြုလုပ်ရမည့် အခြေခံ သဘောတရားကို ဦးစွာပထမ တိုင်းတာနိုင်ခြင်း မရှိလျှင် မည်သည့်အရာကိုမျှ တိုးတက်ကောင်းမွန်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ချေ။ ဤအစီရင်ခံစာတွင် တိုင်းတာချက်ကို ဖော်ပြပေးထားသော်လည်း နောက်လအတွက် သုတေသနအဆင့် တွင်ကျန်ပုံတို့ စီးမောင်းထိုးပြထားသည့် ပြဿနာရပ်များအတွက် အံဝင်ဝင်ကျ ဖြစ်မည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ချဉ်းကပ်နည်းများလိုအပ်ပါလိမ့်မည်။ MBEI တွင် အသုံးပြုထားသည့် အညွှန်းကိန်းငယ် ၁၀၀ ခုချင်းစီကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေရန် အလို့ငှာမတူညီသော မူဝါဒရေးရာ ကြားဝင်ဆောင်ရွက်မှု မြောက်မြားစွာဖြင့် ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစွမ်းရည်မြှင့်တင်ရေးအတွက် ပြည်နယ်များနှင့် တိုင်းဒေသကြီးများကို လေ့လာရန်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ် MBEI ကို အခြေခံထား၍ အကောင်းဆုံးသော လုပ်ငန်းများကို ရှာဖွေရန်၊ အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းမှ ကြားဝင်ဆောင်ရွက်မှုများကို အကဲဖြတ်ရန်နှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အကြံဉာဏ် တိတိကျကျ ပေးနိုင်ရန် နောက်ထပ် သုတေသန ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

MBEI တွင် မောင်းထိုးပြထားသည့်အချက်များတွင် အနာဂတ်စီးပွားရေး အုပ်ချုပ်မှုပြုပြင် ပြောင်းလဲရေးကိစ္စရပ်များအကြောင်း စဉ်းစားရာတွင် ဦးစားပေးသင့်သည့် အဓိကမူဝါဒရေးရာ တွေးခေါ်ချက်များကို ညွှန်ကြားထားပါသည်။ အဆိုပါ ကိစ္စရပ်များကို ဖြေရှင်းရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများသည် နိုင်ငံအဝှမ်းလုံးရှိ စီးပွားရေးအုပ်ချုပ်မှု တိုးတက်ကောင်းမွန်ရေးအတွက် ပထမဦးဆုံးသော ခြေလှမ်းများပင်ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ သုတေသနအရ ဤပန်းတိုင်များအောင်မြင်မှုရရန် ခက်ခဲမှု အနည်းဆုံး (ဥပမာ - တရားမဝင် ပေးဆောင်မှုများနှင့် မျက်နှာသာပေးမှုကို လျော့ချရန်မှာအခက်ခဲဆုံးသော အလုပ်များ) ဖြစ်ပြီး စီးပွားရေး အကောင်းမြင်စိတ်နှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု တိုးတက်လာခြင်းဖြင့် ကြီးစွာသော အကျိုးအမြတ်များ ရရှိလာနိုင်စေရပါမည်။ မြို့နယ်အဆင့် သီးသန့် အကြံဉာဏ်များ ပိုမိုရယူလိုပါက ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး တစ်ခုချင်းစီအတွက် ကျိုးကြောင်း ဖော်ပြသီးသန့်ရှာဖွေမှုများ ပြုလုပ်ထားသည့် အစီရင်ခံစာအပြည့်အစုံကို ကြည့်ပါ။

- **သတင်းအချက်အလက်ရရှိမှု တိုးတက်ကောင်းမွန်ရေးမှာ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် လွန်စွာအရေးကြီးသည်။** ပြည်ထောင်စုနှင့် ဒေသဆိုင်ရာအစိုးရများသည် စီးပွားရေးစီမံကိန်းများအတွက် အရေးကြီးသောစာရွက်စာတမ်းများ ဥပမာအားဖြင့် ဒေသဆိုင်ရာဘတ်ဂျက်နှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံမြေပုံများကို အွန်လိုင်းပေါ်တင်၍သော်လည်းကောင်း အစိုးရရုံးများတွင် ကပ်ထား၍ လူသိရှင်ကြား အသိပေးနိုင်ပါသည်။
- **အစီမံအစဉ် မူဝါဒများမှာ စီးပွားရေးအတွက် အရေးပါလှသည်။** မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေး ကျယ်ပြန့်လာပြီး စက်မှုလုပ်ငန်းအသစ်များကြီးထွားလာသည်နှင့်အမျှ ဝန်ဆောင်မှုနှင့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများကို ပိုမိုညစ်ညမ်းစေသော ကုန်ထုတ်လုပ်မှုနှင့် သဘာဝသယံဇာတ အရင်းအမြစ်များကို အသုံးချခြင်းမှကာကွယ်ရန် ဖန်တီးခြင်းဆိုင်ရာ မူဝါဒများ လိုအပ်ပါသည်။
- **ပြည်သူနှင့် ဆွေးနွေးခြင်းသည် ရေရှည်တည်တံ့သောဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် လွန်စွာအရေးကြီးသည်။** လေ့လာမှုများအရ စီးပွားရေးအသိုင်းအဝိုင်းနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းသည် အများပြည်သူအကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်ရန်နှင့် စီးပွားရေးအသိုက်အဝန်းအတွက် လက်ခံနိုင်သောစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ ချမှတ်ရာတွင် အလွန်အရေးကြီးသည်။
- **ဒေသတွင်းရှိ လုပ်သားအင်အားစု၏ အရည်အချင်းနိမ့်ပါးမှုနှင့် အလုပ်သမားခေါ်ယူစုဆောင်းရန် ခက်ခဲမှုတို့ကြောင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှာ စရိတ်ပိုမိုကုန်ကျ လျက်ရှိကြသည်။** အစိုးရ၏ ကြားဝင်ဆောင်ရွက်မှုများ (သို့) ပုဂ္ဂလိကဥပဒေဆိုင်ရာ အရည်အချင်းပြည့်မီသော အလုပ်သမားများ ရရှိနိုင်ရန် သက်မွေးပညာရပ်များ ပို့ချပေးခြင်းနှင့် ချိတ်ဆက်ပေးခြင်းများ ပြုလုပ်ခြင်းသည် အရေးကြီးသော အလုပ်အကိုင်ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းနိုင်ပါသည်။
- **ပညာရေးတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်းဖြင့် အကျိုးကျေးဇူးခံစားရနိုင်ပါသည်။** ဒေသန္တရအစိုးရများအနေဖြင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ၎င်းတို့၏ သီးခြားစီးပွားရေးကဏ္ဍများအတွက် လိုအပ်သော ကျွမ်းကျင်မှု အရည်အသွေးများအကြောင်း ဆွေးနွေးသင့်ပါသည်။ လိုအပ်ချက်များအား အခြေခံသောသက်မွေးဝမ်းကျောင်း သင်တန်းများအတွက် သင်ရိုး ညွှန်းတမ်းများကို ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်မြို့နယ်အဆင့်များတွင် ဖော်ထုတ်နိုင်ပါသည်။
- **အခြေခံအဆောက်အအုံ တိုးတက်စေပြီး လေလွင့်ဆုံးရှုံးမှု လျော့ပါးပါစေ။** အခြေခံအဆောက်အအုံများ တည်ဆောက်ခြင်းသည် အကုန်အကျများပြီး ရေရှည်စီမံကိန်းဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် အခြေခံအဆောက်အအုံများနှင့် ပတ်သက်၍ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများက ဆက်လက်အသုံးပြုနေသည့် အသုံးစရိတ်များသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိစီးပွားရေး လုပ်ငန်းများအတွက် ကောင်းသော အသုံးစရိတ် ဖြစ်ပါသည်။
- **လုပ်ငန်းစဉ်ပိုင်းတွင် တိုးတက်ကောင်းမွန်မှုများရှိလာပြီး ကြေညာခြင်းဖြင့် လုပ်ငန်းများ စည်းစနစ်တကျ ဖြစ်အောင် မှတ်ပုံတင်လာကြစေရန်အားပေးပါ။** အများပြည်သူသက်သာချောင်ချိရေးကို ကာကွယ်သည့် စည်းမျဉ်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို တရားဝင်ဖြစ်အောင်လုပ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ သက်တမ်းတိုးခြင်းအစီအစဉ်များကဲ့သို့သော လုပ်ငန်းလည်ပတ်ခွင့်လိုင်စင်ကို မြန်ဆန်စေရန် အပိုဆောင်းကြိုးပမ်းမှုများကို ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။
- **လုပ်ငန်းစဉ် အဆင်ပြေရေးမေ့အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ရှိခြင်းတို့ဖြင့် အချိန်ကုန် သက်သာပါစေ။** စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသို့ လာရောက်စစ်ဆေးသည့် ဒေသဆိုင်ရာစည်းကြပ် အဖွဲ့များအကြား ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား ၎င်းတို့၏ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများဆိုင်ရာ တာဝန်များနှင့်ပတ်သက်၍ ပိုမိုကောင်းမွန်သော ဆက်သွယ်မှုများ ပြုလုပ်ခြင်းသည် လိုအပ်သော စစ်ဆေးခြင်း၏ ကုန်ကျစရိတ်ကို လျော့ချနိုင်ပါသည်။
- **မြေအမည်ပေါက်အတွက် မှတ်ပုံတင်ရာတွင် အချိန်ကုန်သက်သာခြင်းသည် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ တိုးချဲ့မှုကိုဖြစ်စေသည်။** နိုင်ငံတကာစံချိန်စံညွှန်းများနှင့် အညီ မြေယာအမည်ပေါက်အတွက် စောင့်ဆိုင်းရသောကာလကို လျော့ချခြင်းဖြင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ပိုမိုလျင်မြန်စွာတိုးချဲ့ရန်၊ အလုပ်အကိုင်များဖန်တီးရန်၊ ဝင်ငွေရရှိရန်နှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် အထောက်အကူပြုနိုင်ပါသည်။

The Asia Foundation

အာရှဖောင်ဒေးရှင်း (The Asia Foundation) သည် အကျိုးအမြတ် မယူသည့် နိုင်ငံတကာ ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်း တစ်ခုဖြစ်ပြီး အရှိန်အဟုန်ဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်နေသည့် အာရှဒေသနေ ပြည်သူများ၏ လူနေမှုဘဝမြှင့်တင် ရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ဆယ်စုနှစ် ခြောက်ခုကြာ ကာလအတွင်း ရရှိထားသည့် လုပ်ငန်းနှင့်ဒေသတွင်း အတွေ့အကြုံများအပေါ် အခြေခံ၍ ၂၁ ရာစုတွင် အာရှဒေသတွင်း တွေ့ကြုံနေရသည့် စိန်ခေါ်မှုများကို ရင်ဆိုင်ရာတွင် ပန်းတိုင်ငါးရပ်ဖြစ်သော စီမံအုပ်ချုပ်အားကောင်းစေရေး၊ စီးပွားရေး အခွင့်အလမ်းများ ကျယ်ပြန့်စေရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ခံနိုင်ရည်မြှင့်တင်ရေး၊ အမျိုးသမီး စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်မားရေးနှင့် နိုင်ငံတကာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု မြှင့်တင်ရေးတို့အတွက် အလေးပေး ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

ယခုသုတေသနတမ်းကို ရယူလိုပါက myanmar.general@asiafoundation.org သို့ ဆက်သွယ်နိုင်ပါသည်။ အကြံပြုသဘောထား မှတ်ချက် များကိုလည်း လိုက်လံစွာ ကြိုဆိုပါသည်။